

OSTRAVAN.CZ

1. Dvě barokní opery v jednom večeru: Nové inscenace mají nevyrovnané šance oslovit diváka

10.02.2023 ostravan.cz - Milan Bátor

Odkaz na originál

Klíčová slova: divadla (3); 12 (2); Divadle (2); moravskoslezského (2); Národního (2); opery (2); Jiřího; Myrona; Operní; Ostrava; ostravská

Spolupráce **Operní akademie Ostrava** a **opery Národního divadla moravskoslezského** má na svědomí další nastudovaný titul, respektive tituly dva. Monteverdiho Tanec nevděčnic je původně operou-baletem z roku 1608. Purcellova opera o prologu a třech dějstvích Dido a Aeneas pochází z roku 1683.

Podobně jako v minulých případech projekt plní několik funkcí. Nejenže jde o nové pozoruhodné zpracování barokní opery inscenačním pohledem zkušeného režiséra Jiřího Nekvasila a jeho týmu. Představení je realizováno dvojím obsazením – to první vždy patří profesionálům A druhé, jehož premiéra je připravena na sobotu, je určeno studentům, kteří se na podobnou dráhu teprve připravují a mohou získat nejednu cennou zkušenost.

Podívejme se nejprve operu na Tanec nevděčnic, která byla zinscenována v **Divadle 12**. Je přinejmenším otázkou, zda nejmenší scéna **Národního divadla moravskoslezského** tomuto dílu svědčí. Opera o čtyřech hlavních postavách a sedmi dalších účinkujících by si nepochybně zasloužila větší prostor, už z podstaty jejího původního záměru, kterým byla opera-balet. Jeviště bylo místy přeplněné a úzkostlivě vážený pohyb všech protagonistů svědčil o jistém diskomfortu.

Z představení Tanec nevděčnic. (Foto: Martin Popelář)

Scénu připravil David Bazika. Centrálním prvkem je obraz: barokní zátiší s ovocem. Dalším obrazem, který uvádí do místa, času a děje opery, je Boticelliho Zrození Venuše. Dílo je instalováno v levém rohu jeviště. Samotnou scénu púíl podlouhlý stůl s fontánkou a jablkem visícím ze stropu. Na pravé straně jeviště je monitor s animací šlehajících plamenů. Spojení tradičních barokních motivů a současných technologií je běžnou praxí a vypadá to docela vkusně.

Kostýmy Hany Kelar Knotkové jdou podobnou cestou nekřiklavé moderny: Amor Markéty Schaffartzik nosí černé sako a luk s šípy. Venuše Dominiky Škrabalové je stylizována jako filmová hvězda z šedesátých let. Pluto Josefa Kovačiče má rovněž sako. Nevděčnice zahalené šedými závoji mají na hlavách mísy s jablky. Baroko je sice plné symbolů, ale jestli se podařil i tento, už si nejsem tak jistý. Co se týče jednotlivých výkonů sešlo se poměrně vyrovnané pěvecké obsazení. Největší jistotu napoprvé našla mezzosopranistka Dominika Škrabalová, jejíž Venuše zaujala solidním zpěvem a neškrobeným vystupováním. Škrabalová dokázala najít i komické polohy, což dalo trochu statické inscenaci určité oživení.

Markéta Schaffartzik a Dominika Škrabalová v Tanci nevděčnic. (Foto: Martin Popelář)

Dařilo se také Josefu Kovačičovi, jehož bas potěšil v nehlubších polohách nejedno divácké ucho. Markéta Schaffartzik se do role Amora typově nepochybně hodí, potřebovala by jen naznačit větší odhodlání a spolehlivější barokní dikci. Nevděčnici sehrála zkušená Eva Dřízgová-Jirušová, která našla i na malém prostoru příležitost k serióznímu ztvárnění postavy ze záhrobí. Obecně ale bylo cítit, že útlý prostor Dvanáctky Monteverdiho dílku ani jeho protagonistům příliš nesvědčí. Představení trpí na státnost, stísněnost a schematické postupy. Teď se udělá to, teď zase tohle a dohromady z toho vznikne nepřekvapivá rutina. Protagonisté na jevišti dělali, co bylo v jejich silách, ale tentokrát to bohužel nestačilo.

Přesvědčivé nebylo ani hudební ztvárnění, které se místy hledalo tempově, rytmicky a zejména intonačně. Ve srovnání s profesionálními scénami, které se specializují na barokní divadlo, první inscenace večera pokulhává za obecnými standardy. Ztvárnění afektů a rétorických figur mívá vysokou úroveň. Inscenace našťastí měla i tak dost hezkých okamžiků zejména v pěveckém a hereckém podání. Některé věci, jako je absence českých titulků, by bylo dobré ještě zvážit. Lidem, kteří neznají příběh, může textová opora chybět.

*

Přesuňme se nyní do slavnostního sálu **Divadla Jiřího Myrona**, kde se konala druhá premiéra. Purcellovo dílo Dido a Aeneas je nepochybně jedním z vrcholů barokní opery. Inscenaci připravil stejný tým a v hlavních rolích se představili téměř stejní protagonisté. Jestliže jsme v **Divadle 12** poukázali na sporná řešení, druhá inscenace využila prostoru bezesbytku. Diváci byli usazeni po stranách sálu. Jeviště se nacházelo uprostřed, ale účinkující se nacházeli i za zády diváků. Promyšleným pohybem se dařilo vytvořit sugestivní pocit, že publikum je přímou součástí děje. Za zmínku stojí i efektivní práce se světelným designem. Světlo a stín zde mají důležitou roli. Kostýmy jsou jednoduché ale mají jasnou a výraznou symboliku.

Markéta Schaffartzik a Dominika Škrabalová. (Foto: Martin Popelář)

Jiří Nekvasil se v inscenaci Dido a Aeneas mohl víc opřít o dynamiku vyprávění. Dramatické akci také podřídil celkovou koncepci. Inscenace má svěží spád, je kontaktní, hravá a interaktivní. Upoutá pozornost diváka, který se na rozdíl od pomalu se vlekoucího Tance nevděčnic ani na okamžik nenudí. Dějová linka je tentokrát spolehlivě srozumitelná i bez znalosti reálií. Dido Dominiky Škrabalové si zaslouží slova uznání. Šíře jejích výrazových prostředků s každou nově nastudovanou postavou roste a sílí. Její zdravý, mnohotvárný hlas ovládá bohaté spektrum emocí. Škrabalová našla náležitý majestát, sveřepost, odhodlání i zoufalství. Co se týče dramatické charakteristiky, mohla by si ještě víc vyhrát s detaily, nespěchat a zastavit se na klíčových notách. Ovšem to by ji musel podpořit spolehlivý orchestr.

Aeneas Robina Červinka byl jejím dobrým protihráčem. Dvojice si spolu rozuměla i herecky bez jediného slova. Jen očním kontaktem během scény oblékání bílé svatební košile. Dobrým skřítkem inscenace je Eva Dřízgová-Jirušová, která ztvárnila jednu z čarodějek se záviděníhodným gstem. Její kolegyně Veronika Andrášková za ní nezůstala pozadu. Tato dvojice si své řádění vyloženě užívala a

dokázala občasnou obřadnost zmírnit spontánní akcí. Také Belinda Markéty Schaffartzik vyšla mladé sopranistce lépe a jistěji než v případě první inscenace.

Čaroděj Josefa Kovačiče. (Foto: Martin Popelář)

Černým koněm se stal Josef Kovačič, jehož čaroděj byl neodolatelný. Šířil kolem sebe respekt, ale i cynismus a chaos, který ztvárnil nejen nevypočitatelným pohybem. Kovačič zaujal i napodruhé spolehlivým zpěvem. Podobně jako v prvním případě účinkoval během druhé inscenace orchestr složený ze sedmi instrumentalistů. Přetopený sál dal zabrat ladění nástrojů, zejména pak theorbě, která od poloviny představení vzala za své. V takovém případě se opravdu vyplatí na vhodném místě inscenaci přerušit a pečlivě doladit. Nestalo se tak...

Rovněž by bylo vhodné doporučit, aby tak náročná hudební produkce byla svěřena výhradně do rukou profesionálních muzikantů se zkušenostmi s barokní interpretací. Hrát non vibrato je pouze jedním prvkem z bohaté škály aspektů poučené praxe provozování staré hudby. Další bychom ve čtvrtěčném opatrném nastudování hledali prozatím jen stěží. Doufejme, že se veškeré nepřesnosti v intonaci, ladění, souhře a výrazu brzy doladí.

Nová **ostravská** inscenace Purcellovy **opery** je i přes zmíněné drobnosti připravena kvalitně a zaslouží si adekvátní hudební doprovod. Jako brána studentům do světa umění by to bylo možná přijatelné. Špičkové barokní divadlo vypadá ještě trochu jinak.

URL | <https://www.ostravan.cz/77567/dve-barokni-opery-v-jednom-veceru-nove-inscenace-maji-neyrovnane-sance-oslovit-divaka/>

[« zpět na začátek](#)